

**2025-2026-okuw ýyly üçin 60110500 – Başlangyç tälim bakalawr tälim ýönelişi
gutaryjy talyplar üçin “Tebigat ylymlary teoriýasy we metodikasy” dersi boýunça
Döwlet attestasiýa ekzamen
SORAGLARY**

1. Tebigat ylymlar teoriýasy we metodikasynyň predmeti, maksat we wezipeleri we ylmy gözleg metodlary.
2. Gün sistemasy.
3. Ýeriň şekli we hereketi.
4. Ýeriň geografik gabygy. Gidrosfera.
5. Ýeriň geografik gabygy. Atmosfera.
6. Biosfera.
7. Ýeriň geografik gabygy. Litosfera.
8. Ösümlükler anatomiýasy, fiziologiýasy. Dirilik belgileri
9. Ösümlükleriň esasy bölümleri we Özbegistanyň ösümlük gabygy.
10. Haýwanat dünýäsiniň köp dürliligi we onuň tebigatda tutýan orny.
11. Adam we onuň saglygy.
12. Tebigat resurslar we olardan dogry peýdalanmak.
13. Gurşaw we ekologik faktor.
14. Ekologik problemalar.
15. Başlangyç tälim tebigat ylymlary sapaklarynda okuwçylar bilimini gözgeçilik etmek we bahalamagyň döwrebap usullary. Synp we synpdan daşary işlerde didaktik oýunlary ulanmak metodikasy
16. Tebigat ylymlaryň şekillenmegi we rowaçlanmagy.
17. Başlangyç tälim tebigat ylymlarynyň ýörelgeleri we kanunyýeti.
18. Başlangyç synp okuwçylarynda biologiýa, geografiýa, fizika degişli garaýyş we düşüňjelerini şekillendirmegiň metodik esaslary.
19. Metodlar klassifikasiýasy.
20. Okatmagyň görkezmeli metody.
21. Okatmagyň amaly metod görnüşleri hemde klassifikasiýasy.
22. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryny okatmak metodlary we serişdeleri.
23. Başlangyç tälim tebigat ylymlary maddy goryny guramak.
24. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryndan okuw işlerini guramak şekilleri hemde tälim-terbiýeçilik wezipeleri.
25. Başlangyç tälim tebigat ylymlarynda ekskursiýa sapaklary. Az komplektleşen mekdeplerde okuw terbiýe prosesini şekillendirmegiň özboluşlylygy.
26. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryny okatmakda synpdan we sapakdan daşary işler.
27. 1-synp “Tebigat ylymlary” dersligi bilen tanyşmak we seljermek.
28. 2-synp “Tebigat ylymlary” dersligi bilen tanyşmak we seljermek.
29. 3-synp “Tebigat ylymlary” dersligi bilen tanyşmak we seljermek.
30. 4-synp “Tebigat ylymlary” dersligi bilen tanyşmak we seljermek.
31. Tebigat barada esasy düşüňjeler we tebigat komponentleri.
32. Gün sistemasy we planetalar
33. Ýer onuň şekli we hereketi. Ýeriň öz oky töwereginde we gün töwereginde aýlanmagy. Aý we onuň fazalary
34. Plan we karta bilen işlemek, Globus, Ekwator, Meridian we parallel çyzyklary. Ugur almak. Başlangyç tälim tebigat ylymlary sapaklarynda kartalar bilaen işlemegi öwrenmek
35. Dirilik belgileri. Öýjügiň iýmitlenmegi, rowaçlanmagy we köpelmegi. Ösümlükler anatomiýasy, fiziologiýasy.
36. Ösümlükleriň esasy bölümleri we durmuş şekilleri. Özbegistanyň ösümlük dünýäsi

37. Haýwanat äleminiň dürliligi we onuň tebigatda tutan orny. Haýwanat äleminde synp, topar we nesil. Balyklar. Süýrenijiler. Guşlar. Süýt emdirijiler
38. Adam beden bölekleriniň düzlüşi we funksiýalary. Öýjük, dokuma, organ, organlar sistemasy
39. Sagdyn durmuş ýörelgesi. Dogry naharlanmak
40. Tebigy resurslar we olardan dogry peýdalanmak. Gurşaw we ekologik faktorlar. Tebigy we emeli gurşaw, abiotik, biotik, antropogen faktorlar.
41. Indiwiidual we topar synpdan daşary işleri guramak. Köpçülikleýin synpdan daşary işleri guramak. Dürli mowzuklardaky baýram we çäreleri geçirmek senarilerini taýýarlamak
42. Orta aziýa alymlarynyň tebigat ylymlary şekillenşi we rowaçlanmagyna goşan goşantlary. Daşary ýurt alymlarynyň tebigat ylymlary okatmagy şekillenşi we rowaçlanmagyna goşan goşantlary.
43. Başlangyç tälim tebigat ylymlary dersinde agzeki metodlardan peýdalanmak we olaryň ähmiýeti
44. Başlangyç tälim tebigat ylymlary dersinde agzeki metodlardan peýdalanmak we olaryň ähmiýeti
45. Başlangyç tälim tebigat ylymlar dersinde amaly işleri guramak we olaryň ähmiýeti.
46. Başlangyç tälim tebigat ylymlar dersinde amaly işleri guramak we olaryň ähmiýeti.
47. Ülkeşynaslyk burçy we geografiýa meýdançasynyň tebigaty öwrenmek dersini öwrenmekdäki ähmiýeti
48. Tebigaty öwrenmek täliminde dürli metodlardan peýdalanmak. Problemany tälim we okuw prosesinde ondan peýdalanmagy durmuşa geçirmek
49. Ekskursiýany guramak we ony geçirmek metodiksy
50. Başlangyç tälim tebigat ylymlaryny okatmakda peýdalanylýan ders görnüşleri.